

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Β΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Η σωστή στάση στο θέμα της τροφής

Τίτλος:

«Μικροί ερευνητές»

Συγγραφή: ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ

Εφαρμογή: ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ &
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας,

Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Μικροί ερευνητές

Εφαρμογή σεναρίου

Καλλιόπη Λαζαρίδου

Δημιουργία σεναρίου

Καλλιόπη Λαζαρίδου

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Τάξη

Β΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Από 15-5-2014 έως 21-5-2014

Σχολική μονάδα

Γυμνάσιο Κάτω Ποροΐων Σερρών

Διδακτική / θεματική ενότητα

Ενότητα 13.: Η σωστή στάση στο θέμα της τροφής [Γάιος Μουσώνιος Ρουΐφος
(Στοβαΐος, «Ανθολόγιον» 3.18.37), διασκευή]

Διαθεματικό

Όχι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

-

Χρονική διάρκεια

5 διδακτικές ώρες

Χώρος

Ι. Φυσικός χώρος:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής, σχολική βιβλιοθήκη, αίθουσα πολλαπλών χρήσεων

II. Εικονικός χώρος: εκπαιδευτική πλατφόρμα Edmodo, κοινόχρηστα έγγραφα Google

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Το συγκεκριμένο σενάριο προϋποθέτει κατ' αρχάς τη διδασκαλία του κειμένου της Ενότητας 13 και την κατανόηση του περιεχομένου της από τους μαθητές. Επίσης, ο διδάσκων απαιτείται να γνωρίζει καλά τη χρήση των κοινόχρηστων εγγράφων της Google, κυρίως ως προς τη διαχείριση των δικαιωμάτων πρόσβασης. Διδάσκων και μαθητές θα πρέπει, ακόμη, να είναι εξοικειωμένοι με πρακτικές ομαδικής εργασίας. Τέλος, από άποψη υποδομών απαιτείται η χρήση του εργαστηρίου πληροφορικής ή εναλλακτικά η δυνατότητα αξιοποίησης ενός φορητού υπολογιστή για κάθε ομάδα. Το σενάριο, επίσης, προβλέπει και επίσκεψη σε σχολική βιβλιοθήκη.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Καλλιόπη Λαζαρίδου: «Μικροί ερευνητές», Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου, 2013.

Το σενάριο αντλεί

-

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Μια εργασία του σχολικού βιβλίου αποτελεί την εκκίνηση της δραστηριότητας, στη διάρκεια της οποίας οι μαθητές εξοικειώνονται σταδιακά με την έννοια της τεκμηριωμένης παράθεσης απόψεων. Αρχικά, διερευνούν τη σημασία της λέξης «τεκμηριώνω», αξιολογούν στοιχεία αξιοπιστίας πηγών, στη συνέχεια επιλέγουν τις πηγές τους σχετικά με θέματα διατροφής και καταγράφουν τα συμπεράσματά τους σε κοινόχρηστο έγγραφο, εστιάζοντας στα ζητήματα που θίγει το κείμενο του σχολικού βιβλίου. Συγκεκριμένα, διερευνούν τους παράγοντες που επηρεάζουν τις διατροφικές

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

συνήθειες κάθε ιστορικής εποχής, καταγράφουν τις συνήθειες των συμμαθητών τους έχοντας συντάξει ένα δικό τους ερωτηματολόγιο και αποτυπώνουν τις απόψεις-προτάσεις των ειδικών γύρω από ζητήματα διατροφής. Το σχολικό κείμενο, λοιπόν, αποτελεί τον πυρήνα προβληματισμού και διαμορφώνει την πορεία αναζήτησης της τεκμηριωμένης άποψης, σε ένα διάλογο ανάμεσα στο χθες και στο σήμερα.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η μεθοδική-ερευνητική σκέψη και η τεκμηριωμένη θέση αποτελούν σημαντικό εργαλείο στην προσπάθεια του ανθρώπου να καταστεί ικανός να σχετιστεί πιο αποτελεσματικά με το περιβάλλον του και να υλοποιήσει τους στόχους του για πρόοδο (Cohen, Manion & Morisson, 2007). Τα νέα προγράμματα σπουδών για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι εμπλουτισμένα με μαθήματα τα οποία προωθούν την ερευνητική δραστηριοποίηση των μαθητών (Τεχνολογία, Ερευνητική Εργασία) αλλά και με επισημάνσεις προς τους διδάσκοντες όλων των ειδικοτήτων να ενισχύσουν τη διδασκαλία τους με τις αρχές των Σχεδίων Εργασίας/Project (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, 2011). Η ανάγκη, λοιπόν, για καλλιέργεια της διερευνητικής στάσης των μαθητών και της διατύπωσης εμπειριστατωμένων απόψεων οδήγησε στη διαμόρφωση του κεντρικού νοηματικού άξονα του σεναρίου.

Η διάρθρωση των δραστηριοτήτων των μαθητών ακολουθεί τις αρχές της *Μάθησης μέσω Σχεδιασμού* (Kalantzis & Cope, 2008), αφού η προσέγγιση των δεδομένων απαιτεί αναπλαισίωση της πληροφορίας και δημιουργία νέας γνώσης. Παράλληλα, οι μαθητές υπό το πρίσμα των *επάλληλων κύκλων* και των *πολυγραμματισμών* κατακτούν γνώσεις και δεξιότητες απαραίτητες για την υιοθέτηση μιας επιθυμητής στάσης που αναδεικνύει την ταυτότητα του ενεργού υποκειμένου (Κουτσογιάννης, 2002). Ακόμη, η αλληλεπίδραση κάθε μαθητή με τους συμμαθητές και τον διδάσκοντα διαμορφώνει το πλαίσιο της *ζώνης επικείμενης ανάπτυξης* που θα τον οδηγήσει σε ανώτερο γνωστικό στάδιο. Σε όλη αυτή τη διαδικασία ο

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

εκπαιδευτικός παραμένει καθοδηγητής, σύμβουλος και εμπνευστής της προσπάθειας των μαθητών, ελαχιστοποιώντας τον ρόλο της αυθεντίας των γνώσεων (Vygotsky, 2008). Τέλος, ο *κοινωνικός εποικοδομισμός* αποτελεί το κυρίαρχο θεωρητικό υπόβαθρο του σεναρίου, καθώς η μάθηση αντιμετωπίζεται ως προϊόν αλληλεπίδρασης σε συγκεκριμένες επικοινωνιακές περιστάσεις που μέσω της υλοποίησης κοινών δραστηριοτήτων αξιοποιεί τη δυναμική των ομαδικών διεργασιών (Foulin & Mouchon, 2001).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Επιδιώκεται οι μαθητές/ μαθήτριες:

- Να ενημερωθούν για τη σωστή στάση σε θέματα διατροφής.
- Να προσδιορίσουν την επίδραση των κοινωνικών παραγόντων σε θέματα διατροφής.
- Να εντοπίσουν τα λάθη τους γύρω από διατροφικές συνήθειες.
- Να υιοθετήσουν ένα πιο υγιεινό διατροφικό πρότυπο.
- Να προσεγγίσουν το αρχαίο ελληνικό κείμενο ως φορέα διαχρονικού προβληματισμού.
- Να αντιληφθούν τον πολιτισμό κάθε εποχής ως συνισταμένη ποικίλων παραγόντων.
- Να προσδιορίσουν την αξία της τεκμηριωμένης άποψης και να την αποδεχτούν ως στάση ζωής.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιδιώκεται οι μαθητές/ μαθήτριες:

- Να γνωρίσουν τη σημασία των λέξεων «τεκμηριώνω» και «τεκμήριο».
- Να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους σχετικά με τη διατροφή.
- Να γνωρίσουν μεθόδους τεκμηρίωσης μιας άποψης.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Να γνωρίσουν μορφές ερευνητικής εργασίας.
- Να προσεγγίσουν το ερωτηματολόγιο ως ξεχωριστό κειμενικό είδος με δικούς του κανόνες.
- Να διατυπώσουν ερωτήσεις με σαφές περιεχόμενο.
- Να σχολιάσουν με το κατάλληλο λεξιλόγιο τα αποτελέσματα της έρευνάς τους.

Γραμματισμοί

Επιδιώκεται οι μαθητές/μαθήτριες:

- Να ασκηθούν στη χρήση ηλεκτρονικών και έντυπων λεξικών.
- Να εξοικειωθούν με τις δυνατότητες των κοινόχρηστων εγγράφων.
- Να διατυπώσουν τις βασικές αρχές μιας τεκμηριωμένης εργασίας.
- Να εξοικειωθούν με τη διαδικασία τεκμηρίωσης της δικής τους άποψης.
- Να αξιολογήσουν την αξιοπιστία διαφόρων πηγών.
- Να αποδομήσουν πολυτροπικά κείμενα και στη συνέχεια να εκφραστούν και οι ίδιοι πολυτροπικά.
- Να αναπτύξουν/ βελτιώσουν λεκτικές και μη λεκτικές δεξιότητες που προάγουν την επικοινωνία και τη συνεργασία.
- Να καλλιεργήσουν την κριτική σκέψη και τη δημιουργικότητά τους.

Διδακτικές πρακτικές

Εργαζόμενοι σε ομάδες οι μαθητές ανταλλάσσουν απόψεις, επιχειρηματολογούν, προχωρούν σε αμοιβαίες υποχωρήσεις και εν τέλει κοινωνικοποιούνται. Παράλληλα, με τη χρήση των κοινόχρηστων εγγράφων εξοικειώνονται με τη διαμοίραση της πληροφορίας, με τη συνεργασία και το σεβασμό για την προσπάθεια των άλλων.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Η τέταρτη ερώτηση που συνοδεύει το κείμενο της [Ενότητας 13](#) του σχολικού βιβλίου (σελ. 100) και συγκεκριμένα η φράση «να τεκμηριώσετε την άποψή σας» αποτελεί

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

την αφετηρία αυτής της δραστηριότητας. Ξεκινά μια συζήτηση σχετικά με τη σημασία του ρήματος «τεκμηριώνω» και τις απαιτήσεις που προκύπτουν από την προαναφερόμενη φράση. Στη συνέχεια, οι μαθητές στρέφονται σε αναζήτηση τρόπων τεκμηρίωσης της δικής τους άποψης σχετικά με το αν είναι επίκαιρα όσα παρατηρεί ο Μουσώνιος Ρούφος στο κείμενό του.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Η συγκεκριμένη πρόταση διδασκαλίας αποτελεί προέκταση της επεξεργασίας ενός κειμένου που εντάσσεται στη διδακτέα ύλη της Β΄ Γυμνασίου, ενώ η αφετηρία της βρίσκεται σε ερώτηση του σχολικού βιβλίου. Επιπλέον, οι στόχοι που έχουν τεθεί συμπεριλαμβάνουν και στόχους που αναφέρονται στο [Βιβλίο Εκπαιδευτικού](#) για τη συγκεκριμένη ενότητα (σελ. 86).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Η αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών είναι ουσιαστική και απαραίτητη βάση υλοποίησης του σεναρίου. Η συγκέντρωση όλων των εργασιών σε ένα κοινόχρηστο έγγραφο, αλλά και η δημιουργία ενός ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου, η ηλεκτρονική συμπλήρωσή του και η ταυτόχρονη αποτύπωση των ευρημάτων του με γραφήματα προϋποθέτει τη χρήση ΤΠΕ. Παράλληλα, η αναζήτηση πληροφοριών διευκολύνεται από την κριτική ανάγνωση ψηφιακών πόρων. Τέλος, η αξιοποίηση περιβάλλοντος ηλεκτρονικής τάξης δημιουργεί νέες συνθήκες διδασκαλίας και μάθησης (Ράπτης & Ράπτη, 2004).

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου:

Ενότητα 13: [Η σωστή στάση στο θέμα της τροφής](#)

[Βιβλίο Εκπαιδευτικού](#)

Έκφραση Έκθεση Γ΄ Λυκείου:

[Ερευνητική Εργασία](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ερμηνευτικό Λεξικό Νέας Ελληνικής Α΄-Β-Γ Γυμνασίου

Οικιακή Οικονομία Α΄ Γυμνασίου:

3. Διατροφή

Οικιακή Οικονομία Β΄ Γυμνασίου:

5. Διατροφή και διαίτολογία

Κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

Αρβανίτη, Φ. (2011). [Επιδημιολογία άσθματος στην παιδική ηλικία: ο ρόλος της διατροφής](#). [Διδακτορική διατριβή. Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών – Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών].

Γιάγκου, Β. (2012). [Διατροφή και γευματικές συνήθειες στην Κύπρο από την προϊστορική μέχρι τη σύγχρονη εποχή](#). [Μεταπτυχιακή Διατριβή. Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο].

Γκανιάτσα, Δ. (2010). [Διατροφικές συνήθειες των παιδιών της προσχολικής ηλικίας](#). [Διδακτορική διατριβή. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων – Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών].

Κασκαμανίδης, Ι. (2010). [Η διατροφή και οι κοινωνικές της χρήσεις στην περιοχή της Φλώρινας](#). [Διδακτορική διατριβή. Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας – Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών].

Μίχας, Κ. (2011). [Διατροφή των εφήβων. Εφαρμογή και αξιολόγηση προγράμματος παρέμβασης αγωγής υγείας σε αστικό περιβάλλον](#). [Διδακτορική διατριβή. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών – Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών].

Τούντας, Γ. Κ. (2007). [«Οι ιστορικές – κοινωνικές διαστάσεις της διατροφής και οι επιπτώσεις της στην υγεία.»](#) [Πύλη του Ασκληπιακού Πάρκου της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών].

Χατζηγεωργίου, Χ. (2012). [Διαταραχές διατροφικής συμπεριφοράς με επικέντρωση στην ψυχογενή ανορεξία-βουλιμία σε παιδιά και εφήβους 10-18 χρόνων της Κύπρου](#).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

[Διδακτορική διατριβή. Πανεπιστήμιο Κρήτης – Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών].

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Ιστοσελίδες

Βικιπαίδεια

[Τρόφιμο](#)

Ιστοσελίδες για τη διατροφή:

[Διατροφή](#)

[Διατροφικές συμβουλές](#)

[«Διατροφή: Ένα Πολύτιμο Εξελικτικό Εργαλείο»](#) [Ιστοσελίδα «Κόσμος»]

Λεξικά:

[Βικιλεξικό](#)

[Ελληνικό Λεξικό](#) [FreeDictionary]

[Λεξικό της κοινής νεοελληνικής](#) [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα]

Διδακτική πορεία / στάδια /φάσεις

Α΄ Φάση

2 ώρες στο εργαστήριο πληροφορικής

Μετά την ολοκλήρωση της διδασκαλίας της Ενότητας 13 του σχολικού βιβλίου οι μαθητές, χωρισμένοι σε τέσσερις ομάδες, επεξεργάστηκαν τις ερωτήσεις που συνοδεύουν το κείμενο. Όταν άρχισε η επεξεργασία της τέταρτης ερώτησης (σελ. 100), η διδάσκουσα έθεσε το ερώτημα «τι σημαίνει η φράση: τεκμηριώστε την άποψή σας;» και καθοδήγησε τους μαθητές στην οργάνωση της δραστηριότητας με το [1ο Φύλλο Εργασίας](#) το οποίο είναι κοινό για όλες τις ομάδες και περιέχει έξι ασκήσεις.

Με την πρώτη εργασία οι μαθητές κλήθηκαν να σκεφτούν τη σημασία του ρήματος «τεκμηριώνω», ενώ στην επόμενη αναζήτησαν την ίδια σημασία σε ηλεκτρονικά και έντυπα λεξικά ([Βικιλεξικό](#) , [Ερμηνευτικό Λεξικό Νέας Ελληνικής](#) , [Λεξικό της κοινής νεοελληνικής](#)), προκειμένου να διατυπώσουν τον ορισμό, έτσι

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

όπως τον καταλαβαίνουν. Στη συνέχεια, επέλεξαν μεταξύ διαφόρων δοσμένων ψηφιακών πόρων αυτούς που κατά τη γνώμη τους παρέχουν αξιόπιστες πληροφορίες σχετικά με τη διατροφή, ώστε να αποτελούν τεκμήρια. Οι ψηφιακοί πόροι έχουν αντληθεί από διδακτορικές διατριβές ([1](#) και [2](#)), σχολικά εγχειρίδια ([Οικιακή Οικονομία Α΄ Γυμνασίου](#) και [Οικιακή Οικονομία Β΄ Γυμνασίου](#)), μια ιστοσελίδα γενικού ενδιαφέροντος ([Κόσμος](#)), ιστοσελίδες διατροφολόγων ([Διατροφή.gr](#) και [Διατροφικές συμβουλές](#)) και από τη [Βικιπαίδεια](#). Με την τέταρτη εργασία επεξεργάστηκαν εκ νέου το αρχαίο κείμενο, επιχείρησαν να διατυπώσουν τη θέση του συγγραφέα και αναζήτησαν τον τρόπο με τον οποίο ο συγγραφέας τεκμηριώνει τη θέση του αυτή. Με την επόμενη εργασία κλήθηκαν να μελετήσουν τη δομή μεταπτυχιακών και διδακτορικών διατριβών ([1](#), [2](#), [3](#) και [4](#)), προκειμένου να καταγράψουν αδρομερώς τη μεθοδολογία μιας ερευνητικής εργασίας. Τέλος, αφού μελέτησαν κι ένα σύντομο θεωρητικό κείμενο σχετικά με την [ερευνητική εργασία](#), παρακινήθηκαν να σκεφτούν πώς θα μπορούσαν να οργανώσουν μια δική τους ανάλογη εργασία, προκειμένου να απαντήσουν τεκμηριωμένα στην τέταρτη ερώτηση του σχολικού βιβλίου.

Σε όλη τη διάρκεια της Α΄ Φάσης οι μαθητές κρατούσαν σημειώσεις και προετοιμάζονταν για τη συζήτηση που θα ακολουθούσε στην ολομέλεια της τάξης. Στη συζήτηση κάθε ομάδα μέσω του αντιπροσώπου της ανακοίνωσε τις σκέψεις και τις διαπιστώσεις της, αρχικά για τις τέσσερις πρώτες εργασίες σχετικά με την έννοια της τεκμηρίωσης και, σε έναν δεύτερο γύρο, για τις δύο επόμενες εργασίες σχετικά με την οργάνωση μιας ερευνητικής εργασίας. Κριτήρια αξιολόγησης σε αυτή τη φάση αποτέλεσαν η εμπλοκή καθενός στις ομαδικές διεργασίες, η εμπάθунση των ομάδων στα ζητούμενα των ασκήσεων και οι αιτιολογημένες απαντήσεις, κριτήρια τα οποία καθορίστηκαν από το επίπεδο της τάξης και τα στενά χρονικά περιθώρια.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Β' Φάση

2 ώρες στο εργαστήριο πληροφορικής

Στο στάδιο αυτό οι μαθητές άρχισαν να συγκεντρώνουν το υλικό που θα τους βοηθούσε να απαντήσουν τεκμηριωμένα στην ερώτηση του σχολικού βιβλίου. Καθώς δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθεί τι μπορεί να έχουν σκεφτεί οι μαθητές στην τελευταία άσκηση της προηγούμενης φάσης, εργάστηκαν με Φύλλο Εργασίας, διαφορετικό για κάθε ομάδα, που τους έδινε κάποιες κατευθύνσεις. Παρακινήθηκαν, όμως, να αξιοποιήσουν και τις ιδέες που οι ίδιοι διατύπωσαν. Το κείμενο που ανέλαβε να συντάξει κάθε ομάδα έπρεπε να το εμπλουτίσει με σχετικές εικόνες και να το αναρτήσει σε κοινόχρηστο έγγραφο, όπου συγκεντρώθηκαν οι εργασίες όλων των ομάδων. Το έγγραφο αυτό δημιουργήθηκε από τη διδάσκουσα και δόθηκαν δικαιώματα πρόσβασης και επεξεργασίας στους μαθητές, για όσο διάστημα διήρκεσε η δραστηριότητα. Πιο συγκεκριμένα, κάθε ομάδα ανέλαβε την εξής αποστολή:

Η πρώτη ομάδα, οι Κοινωνιολόγοι, ανέλαβαν να συγκεντρώσουν υλικό που αναδεικνύει τους κοινωνικούς παράγοντες που επηρέασαν διαχρονικά τις διατροφικές συνήθειες των ανθρώπων. Οι μαθητές παρακινήθηκαν να αναζητήσουν τις πηγές τους με βάση όσα συζητήθηκαν και στην προηγούμενη φάση, αλλά επειδή το θέμα δεν τους είναι οικείο, κρίθηκε σκόπιμο να δοθούν οι εξής πόροι:

- [Γιάγκου, Β. \(2012\). Διατροφή και γεωματικές συνήθειες στην Κύπρο από την προϊστορική μέχρι τη σύγχρονη εποχή. \[Μεταπτυχιακή Διατριβή. Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο\].](#)
- [Κασκαμανίδης, Ι. \(2010\). Η διατροφή και οι κοινωνικές της χρήσεις στην περιοχή της Φλώρινας. \[Διδακτορική διατριβή. Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας\].](#)
- [Τούντας, Γ. Κ. \(2007\).« Οι ιστορικές – κοινωνικές διαστάσεις της διατροφής και οι επιπτώσεις της στην υγεία.»](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η δεύτερη και η τρίτη ομάδα ήταν οι Ερευνητές που ανέλαβαν κοινό καθήκον, να αποτυπώσουν τις διατροφικές συνήθειες των εφήβων στην Ελλάδα του 21ου αιώνα, αλλά με διαφορετικό περιεχόμενο: οι Ερευνητές του τρόπου εστίασαν στη φράση του σχολικού κειμένου «Καὶ γὰρ ὁ πλέον ἢ δεῖ ἐσθίων ἀμαρτάνει, καὶ ὁ κατασπεύδων ἐν τῷ ἐσθίειν», και διερεύνησαν τις διατροφικές συνήθειες των συμμαθητών τους σχετικά με τα συγκεκριμένα ζητήματα. Αντίστοιχα, οι Ερευνητές των προτιμήσεων διερεύνησαν θέματα που σχετίζονται με τη φράση «καὶ ὁ τὰ ἡδία τῶν ὑγιεινοτέρων βρώματα προτιμῶν. Ἔστι δὲ ἀμαρτία περὶ τροφήν καὶ ὅταν παρὰ καιρὸν προσφερώμεθα αὐτήν». Κάθε ομάδα ερευνητών αρχικά εργάστηκε χωριστά και προσπάθησε να διατυπώσει με σαφήνεια τις ερωτήσεις της. Στη συνέχεια, οι εκπρόσωποί τους συνεργάστηκαν για να συντάξουν ένα κοινό ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο, το οποίο αναρτήθηκε στην τάξη του Edmodo, ώστε να απαντήσουν ὅλοι οι μαθητές του τμήματος.

Αφού απάντησαν ὅλοι, κάθε ομάδα ερευνητών συγκέντρωσε τα ποσοστά και τα γραφήματα της δικής της ενότητας με τη βοήθεια της έτοιμης φόρμας των GoogleDrive. Με βάση αυτό το υλικό, συνέταξαν τα συμπεράσματά τους, τα οποία επίσης ανάρτησαν στο κοινόχρηστο έγγραφο, στο αντίστοιχο κεφάλαιο.

Τέλος, η τέταρτη ομάδα αποτέλεσε τους Διατροφολόγους, οι οποίοι ανέλαβαν να συγκεντρώσουν υλικό σχετικά με τη σωστή στάση στο θέμα της τροφής. Αξιοποίησαν πάλι το κείμενο του σχολικού βιβλίου Η σωστή στάση στο θέμα της τροφής και προσπάθησαν να εντοπίσουν τα βασικά διατροφικά λάθη που αναφέρονται. Στη συνέχεια, αναζήτησαν πληροφορίες από αρμόδιους σχετικά με τα συγκεκριμένα ζητήματα, προσέχοντας και θέματα αξιοπιστίας των πηγών. Παρακινήθηκαν να ανατρέξουν σε ψηφιακές και έντυπες πηγές, ενώ οι προτάσεις τους καταγράφηκαν, επίσης, στο κοινό έγγραφο. Με δεδομένο ότι οι συμβουλές από διατροφολόγους αφθονούν στο διαδίκτυο, θεωρήθηκε σκόπιμο να αφηθούν οι

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

μαθητές να εντοπίσουν μόνοι τους το υλικό τους. Με αυτόν τον τρόπο διαπιστώθηκε και στην πράξη για όλους τους μαθητές ο βαθμός αφομοίωσης όσων συζητήθηκαν στην Α΄ Φάση, καθώς στο τελευταίο στάδιο έγινε συζήτηση σχετικά με την επιλογή αξιόπιστων πηγών.

Σε όλη τη διάρκεια αυτής της φάσης απαιτήθηκε συνεχής υπενθύμιση και επαγρύπνηση από τον διδάσκοντα, ώστε οι εκάστοτε νέες εγγραφές στο κοινό έγγραφο να μην αλλοιώνουν/διαγράφουν τις προηγούμενες. Τα κριτήρια αξιολόγησης ήταν και πάλι ο βαθμός ενασχόλησης καθενός με τις υποχρεώσεις της ομάδας του, η επιλογή και κατάλληλη αξιοποίηση υλικού με αποφυγή της τεχνικής αντιγραφή-επικόλληση, και η συμμόρφωση στις ιδιαιτερότητες των κοινόχρηστων εγγράφων.

Γ΄ Φάση

Αναστοχασμός, 1 ώρα σε αίθουσα με εξοπλισμό προβολής.

Οι μαθητές έχοντας πλέον μπροστά τους το έγγραφο με τις εργασίες όλων των ομάδων κλήθηκαν να απαντήσουν αν αυτό το κείμενο τους βοηθά ή όχι για την απάντηση της ερώτησης του σχολικού βιβλίου, αιτιολογώντας και τις απαντήσεις τους. Προσπάθησαν να εντοπίσουν παραλείψεις, αδυναμίες αλλά και θετικά στοιχεία, αναλογιζόμενοι παράλληλα την πρόταση εργασίας που είχαν διατυπώσει στην Α΄ Φάση. Στην προσπάθεια αυτή έγινε αντιπαραβολή με τις πηγές που αξιοποίησαν στην άσκηση 5 της Α΄ Φάσης. Οι Κοινωνιολόγοι και οι Διατροφολόγοι παρουσίασαν τις πηγές τους και ακολούθησε συζήτηση για την αξιοπιστία αυτών των πηγών, σε μία προσπάθεια σύνδεσης όλων των εργασιών σε ένα κοινό νήμα: την αναζήτηση της τεκμηριωμένης άποψης. Στη συνέχεια, δόθηκε προφορικά η απάντηση στην ερώτηση 4 του σχολικού βιβλίου, ενώ ο τρόπος με τον οποίο οι μαθητές προσέγγισαν τώρα πια το θέμα αποτέλεσε και το σημαντικότερο τεκμήριο επίτευξης του βασικού στόχου του σεναρίου. Τέλος, οι μαθητές εξέφρασαν τις εντυπώσεις τους από τη συγκεκριμένη δραστηριότητα, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα παρόμοιων διδακτικών πράξεων.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο Εργασίας 1 (κοινό για όλες τις ομάδες)

Σημείωση: Για τις εργασίες που ακολουθούν κρατήστε σημειώσεις και προετοιμαστείτε για τη συζήτηση που θα ακολουθήσει.

1. Η [ερώτηση 4](#) (σελίδα 100) του σχολικού βιβλίου ζητάει να τεκμηριώσετε την άποψή σας. Συζητείστε στην ομάδα σας τι σημαίνει το ρήμα «τεκμηριώνω».
2. Επισκεφτείτε τα παρακάτω ηλεκτρονικά λεξικά και αναζητείστε την ερμηνεία των λέξεων «τεκμηριώνω» και «τεκμήριο».

- [Βικιλεξικό](#)
- [Ερμηνευτικό Λεξικό Νέας Ελληνικής](#)
- [Λεξικό της κοινής νεοελληνικής](#)

Συνεχίστε την αναζήτηση της ερμηνείας και στα λεξικά της σχολικής βιβλιοθήκης. Με βάση όσα διαβάσατε διατυπώστε τον δικό σας ορισμό για το ρήμα «τεκμηριώνω».

3. Όλοι οι σύνδεσμοι που ακολουθούν παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τη διατροφή. Επιλέξτε αυτούς που πιστεύετε ότι παρέχουν τεκμηριωμένες πληροφορίες. Προετοιμαστείτε, ώστε να αιτιολογήσετε την άποψή σας.

- [Αρβανίτη, Φ. \(2011\). *Επιδημιολογία άσθματος στην παιδική ηλικία: ο ρόλος της διατροφής*. \[Διδακτορική διατριβή. Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών\]](#)
- [Διατροφή](#)
- [Διατροφή](#)
- [Διατροφή και διαίτολογία](#)
- [«Διατροφή: Ένα Πολύτιμο Εξελικτικό Εργαλείο»](#)
- [Διατροφικές συμβουλές](#)
- [Τρόφιμο](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- ο Χατζηγεωργίου, Χ. (2012). [Διαταραχές διατροφικής συμπεριφοράς με επικέντρωση στην ψυχογενή ανορεξία-βουλιμία σε παιδιά και εφήβους 10-18 χρόνων της Κύπρου.](#) [Διδακτορική διατριβή. Πανεπιστήμιο Κρήτης]
4. Ξαναδείτε το κείμενο [Η σωστή στάση στο θέμα της τροφής.](#) Ποια είναι η άποψη του συγγραφέα για την τροφή και πώς την τεκμηριώνει;
5. Μελετήστε τις παρακάτω εργασίες, κυρίως τα περιεχόμενα και τα εισαγωγικά κείμενα, και προσέξτε ποια κοινά στοιχεία παρουσιάζουν μεταξύ τους. Προσπαθήστε να εξηγήσετε πώς τεκμηριώνουν οι συγγραφείς τις απόψεις τους σχετικά με ζητήματα διατροφής, δηλαδή ποια μέθοδο ακολουθούν.
- ο [Γιάγκου, Β \(2012\). Διατροφή και γευματικές συνήθειες στην Κύπρο από την προϊστορική μέχρι τη σύγχρονη εποχή.](#) [Μεταπτυχιακή Διατριβή. Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο].
 - ο [Γκανιάτσα, Δ. \(2010\). Διατροφικές συνήθειες των παιδιών της προσχολικής ηλικίας.](#) [Διδακτορική διατριβή. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων].
 - ο [Κασκαμανίδης, Ι. \(2010\). Η διατροφή και οι κοινωνικές της χρήσεις στην περιοχή της Φλώρινας.](#) [Διδακτορική διατριβή. Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας].
 - ο [Μίγας, Κ. \(2011\). Διατροφή των εφήβων. Εφαρμογή και αξιολόγηση προγράμματος παρέμβασης αγωγής υγείας σε αστικό περιβάλλον.](#) [Διδακτορική διατριβή. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών].
6. Όλες οι εργασίες της προηγούμενης άσκησης είναι ερευνητικές εργασίες. Αφού μελετήσετε και το παρακάτω υλικό: [Ερευνητική εργασία - προλογικά](#) σχετικά με τις ερευνητικές εργασίες, προσπαθήστε να σκεφτείτε πώς θα μπορούσατε να οργανώσετε μια δική σας ερευνητική εργασία, προκειμένου να απαντήσετε τεκμηριωμένα στην ερώτηση 4 του σχολικού βιβλίου.
- Προετοιμαστείτε για τη συζήτηση που θα αρχίσει σε λίγο...

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Φύλλο Εργασίας 2 – Ομάδα Α: Οι Κοινωνιολόγοι

Ήρθε η ώρα να συγκεντρώσετε το δικό σας υλικό, για να απαντήσετε τεκμηριωμένα στην ερώτηση του σχολικού βιβλίου. Επειδή κάθε ιστορική εποχή έχει τις δικές της συνήθειες, η ομάδα σας αναλαμβάνει να ενημερώσει τους υπόλοιπους σχετικά με τους κοινωνικούς παράγοντες που διαμορφώνουν τη στάση των ανθρώπων σε θέματα διατροφής.

1. Με βάση όσα συζητήθηκαν μέχρι τώρα αναζητήστε αξιόπιστες πηγές για να συγκεντρώσετε σχετικό υλικό. Μπορείτε να αξιοποιήσετε δεδομένα και από τις παρακάτω πηγές:

- [Γιάγκου, Β \(2012\). Διατροφή και γευματικές συνήθειες στην Κύπρο από την προϊστορική μέχρι τη σύγχρονη εποχή. \[Μεταπτυχιακή Διατριβή. Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο\].](#)
- [Κασκαμανίδης, Ι. \(2010\). Η διατροφή και οι κοινωνικές της χρήσεις στην περιοχή της Φλώρινας. \[Διδακτορική διατριβή. Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας.](#)
- [Τούντας Γ. Κ. \(2007\). «Οι ιστορικές – κοινωνικές διαστάσεις της διατροφής και οι επιπτώσεις της στην υγεία.»](#)

2. Με βάση το υλικό που συγκεντρώσατε να συντάξετε ένα σύντομο κείμενο και να το αναρτήσετε στο κοινόχρηστο έγγραφο, στην κατάλληλη θέση (1ο κεφάλαιο). Μπορείτε να αξιοποιήσετε και σχετικές ιδέες που αναφέρθηκαν σε προηγούμενες εργασίες αυτού του μαθήματος. Προσοχή μην αλλάξετε κάτι στις εργασίες των συμμαθητών σας. Προσπαθήστε να εμπλουτίσετε το κείμενό σας με ανάλογες εικόνες.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Φύλλο Εργασίας 2 – Ομάδα Β: Οι Ερευνητές του τρόπου

Ήρθε η ώρα να συγκεντρώσετε το δικό σας υλικό, για να απαντήσετε τεκμηριωμένα στην ερώτηση του σχολικού βιβλίου. Η ομάδα σας αναλαμβάνει να ενημερώσει τους υπόλοιπους σχετικά με τις διατροφικές συνήθειες των εφήβων στην Ελλάδα του 21ου αιώνα.

1. Αφού κατανοήσετε το περιεχόμενο της φράσης του σχολικού βιβλίου «Καὶ γὰρ ὁ πλέον ἢ δεῖ ἐσθίων ἀμαρτάνει, καὶ ὁ κατασπεύδων ἐν τῷ ἐσθίειν», ετοιμάστε ένα ερωτηματολόγιο με το οποίο θα διερευνήσετε τις συνήθειες των συμμαθητών σας γύρω από τα συγκεκριμένα θέματα. Προσέξτε πώς θα διατυπώσετε καλύτερα τις ερωτήσεις σας.

2. Το ερωτηματολόγιο θα είναι ηλεκτρονικό και θα το συντάξετε σε συνεργασία με την άλλη ομάδα των ερευνητών. Ενημερώστε τους συμμαθητές σας για τον σύνδεσμο όπου θα βρουν το ερωτηματολόγιο για να απαντήσουν στις ερωτήσεις σας.

3. Μόλις απαντήσουν ὅλοι οι συμμαθητές σας, αναζητήστε στην ηλεκτρονική φόρμα του ερωτηματολογίου τα γραφήματα και τα ποσοστά των απαντήσεων. Με βάση αυτά συντάξτε ένα σύντομο κείμενο με τα συμπεράσματά σας σχετικά με τις συνήθειες των συμμαθητών σας, το οποίο θα το αναρτήσετε στο κοινόχρηστο έγγραφο, στην κατάλληλη θέση (2ο κεφάλαιο). Μπορείτε να αξιοποιήσετε και σχετικές ιδέες που αναφέρθηκαν σε προηγούμενες εργασίες αυτού του μαθήματος. Προσοχή μην αλλάξετε κάτι στις εργασίες των συμμαθητών σας. Προσπαθήστε να εμπλουτίσετε το κείμενό σας με ανάλογα γραφήματα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Φύλλο Εργασίας 2 – Ομάδα Γ: Οι Ερευνητές των προτιμήσεων

Ήρθε η ώρα να συγκεντρώσετε το δικό σας υλικό, για να απαντήσετε τεκμηριωμένα στην ερώτηση του σχολικού βιβλίου. Η ομάδα σας αναλαμβάνει να ενημερώσει τους υπόλοιπους σχετικά με τις διατροφικές συνήθειες των εφήβων στην Ελλάδα του 21ου αιώνα.

1. Αφού κατανοήσετε το περιεχόμενο της φράσης του σχολικού βιβλίου «καὶ ὁ τὰ ἡδῖω τῶν ὑγιεινοτέρων βρώματα προτιμῶν. Ἔστι δὲ ἄμαρτία περὶ τροφήν καὶ ὅταν παρὰ καιρὸν προσφερώμεθα αὐτήν», ετοιμάστε ένα ερωτηματολόγιο με το οποίο θα διερευνήσετε τις συνήθειες των συμμαθητών σας γύρω από τα συγκεκριμένα θέματα. Προσέξτε πώς θα διατυπώσετε καλύτερα τις ερωτήσεις σας.

2. Το ερωτηματολόγιο θα είναι ηλεκτρονικό και θα το συντάξετε σε συνεργασία με την άλλη ομάδα των ερευνητών. Ενημερώστε τους συμμαθητές σας για τον σύνδεσμο όπου θα βρουν το ερωτηματολόγιο για να απαντήσουν στις ερωτήσεις σας.

3. Μόλις απαντήσουν ὅλοι οι συμμαθητές σας, αναζητήστε στην ηλεκτρονική φόρμα του ερωτηματολογίου τα γραφήματα και τα ποσοστά των απαντήσεων. Με βάση αυτά συντάξτε ένα σύντομο κείμενο με τα συμπεράσματά σας σχετικά με τις συνήθειες των συμμαθητών σας, το οποίο θα το αναρτήσετε στο κοινόχρηστο έγγραφο, στην κατάλληλη θέση (2ο κεφάλαιο). Μπορείτε να αξιοποιήσετε και σχετικές ιδέες που αναφέρθηκαν σε προηγούμενες εργασίες αυτού του μαθήματος. Προσοχή μην αλλάξετε κάτι στις εργασίες των συμμαθητών σας. Προσπαθήστε να εμπλουτίσετε το κείμενό σας με ανάλογα γραφήματα.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Φύλλο Εργασίας 2 – Ομάδα Δ: Οι Διατροφολόγοι

Έρθε η ώρα να συγκεντρώσετε το δικό σας υλικό, για να απαντήσετε τεκμηριωμένα στην ερώτηση του σχολικού βιβλίου. Η ομάδα σας αναλαμβάνει να ενημερώσει τους υπόλοιπους σχετικά με τη σωστή στάση στο θέμα της τροφής.

1. Μελετήστε πάλι το κείμενο του σχολικού βιβλίου [Η σωστή στάση στο θέμα της τροφής](#) και προσπαθήστε να εντοπίσετε ποια βασικά διατροφικά λάθη αναφέρονται.
2. Αναζητήστε πληροφορίες από αρμόδιους σχετικά με τα συγκεκριμένα ζητήματα. Μπορείτε να ανατρέξετε σε ψηφιακές πηγές ή στη σχολική βιβλιοθήκη. Προσέξτε όσα συζητήσαμε για την αξιοπιστία των πηγών.
3. Καταγράψτε συγκεκριμένες προτάσεις για τα λάθη αυτά και αναρτήστε το κείμενό σας στο κοινόχρηστο έγγραφο, στην κατάλληλη θέση (3ο κεφάλαιο). Μπορείτε να αξιοποιήσετε και σχετικές ιδέες που αναφέρθηκαν σε προηγούμενες εργασίες αυτού του μαθήματος. Προσοχή μην αλλάξετε κάτι στις εργασίες των συμμαθητών σας. Προσπαθήστε να εμπλουτίσετε το κείμενό σας με ανάλογες εικόνες.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το συγκεκριμένο σενάριο, εκτός από τη διεύρυνση των νοημάτων της Ενότητας 13, μπορεί να αξιοποιηθεί σε ένα ευρύτερο πρόγραμμα ημιτυπικής εκπαίδευσης (π.χ. Αγωγής Υγείας) με μεγαλύτερη εμβάθυνση σε κάθε ένα από τα θέματα που θίγει το σχολικό κείμενο. Μια άλλη, εντελώς διαφορετική προσέγγιση, μπορεί να εστιάσει στην ανάδειξη των συγκεκριμένων θεμάτων μέσα από την τέχνη (λογοτεχνία, κινηματογράφος, ζωγραφική, γλυπτική κλπ). Ωστόσο, καθώς ο κύριος στόχος του σεναρίου είναι η εξοικείωση των μαθητών με την κατάθεση τεκμηριωμένης άποψης κυρίως με τη μορφή της ερευνητικής εργασίας, θα μπορούσε να αξιοποιηθεί ο βασικός πυρήνας δόμησης των εργασιών και να τροποποιηθούν οι πηγές ανάλογα με τη θεματολογία που θα κληθούν να διερευνήσουν οι μαθητές.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η εφαρμογή της δραστηριότητας υλοποιήθηκε σε τμήμα δεκαεπτά μαθητών με μεγάλη εξοικείωση σε εργασίες Project και καλές/ πολύ καλές επιδόσεις. Οι εργασίες των ομάδων άρχισαν αμέσως μετά την ολοκλήρωση προηγούμενου σεναρίου, και καθώς δεν υπήρξαν προβλήματα, διατηρήθηκαν οι ίδιες ομάδες. Το θέμα της εργασίας από την αρχή φάνηκε κατανοητό στους μαθητές και προσέλκυσε το ενδιαφέρον τους, όπως αναμενόταν.

Ενθουσιάστηκαν με τη συμπλήρωση του ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου και την άμεση εμφάνιση των αποτελεσμάτων και των γραφημάτων, ενώ αντίστοιχα εντυπωσιάστηκαν από τη δυνατότητα ταυτόχρονης χρήσης του ίδιου εγγράφου. Οι δύο ομάδες των Ερευνητών, όμως, χρειάστηκαν αρκετή βοήθεια στην αρχή μέχρι να καταλάβουν πώς δημιουργούνται και πώς διατυπώνονται οι ερωτήσεις και οι προτεινόμενες απαντήσεις. Αυτή αποδείχτηκε η δυσκολότερη εργασία στο σύνολο της δραστηριότητας, τόσο στη χρήση της γλώσσας, όσο και στην αξιοποίηση των ηλεκτρονικών εργαλείων. Οι Διατροφολόγοι, επίσης, δυσκολεύτηκαν στη διαχείριση

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

του υπερβολικού υλικού που εντόπισαν στο διαδίκτυο, γεγονός που τους καθυστέρησε αρκετά κι έτσι δεν πρόλαβαν να γράψουν πολλά στο κοινό έγγραφο. Αντίθετα, οι Κοινωνιολόγοι εργάστηκαν χωρίς κάποια βοήθεια και στο τέλος παρουσίασαν την πιο ολοκληρωμένη εργασία.

Από τις υπόλοιπες δραστηριότητες είναι αξιοσημείωτη η κρίση των μαθητών σχετικά με το βαθμό αξιοπιστίας των πηγών: Οι δημοσιεύσεις των καθηγητών πανεπιστημίου και οι διδακτορικές διατριβές –παρά τις διευκρινίσεις– δεν κέρδισαν την εμπιστοσύνη των μαθητών. Απεναντίας, όλοι ξεχώρισαν ως αδιάσειστη πηγή τα σχολικά εγχειρίδια που τους προτάθηκαν, γεγονός που δημιουργεί προβληματισμό για την αυθεντία της σχολικής γνώσης. Επίσης, η Βικιπαίδεια αντιμετωπίστηκε από το σύνολο ως αυτονόητο εργαλείο για τη δουλειά τους, οπότε αφιερώθηκε χρόνος προκειμένου να συζητηθεί η ταυτότητα και η αξιοπιστία της.

Στη φάση του αναστοχασμού, οι μαθητές συμφώνησαν πως σχετικά με την τροφή κάθε εποχή έχει δικά της χαρακτηριστικά, αλλά οι ανθρώπινες αδυναμίες παραμένουν ίδιες, οπότε οι άνθρωποι και σήμερα κάνουν τα ίδια λάθη με αυτά που αναφέρει ο συγγραφέας του αρχαίου κειμένου. Επειδή, όμως, οι συγκεκριμένοι μαθητές προέρχονται από αγροτικό περιβάλλον, στην έρευνα σχετικά με τις διατροφικές τους συνήθειες προέκυψε πως ακολουθούν ένα πιο υγιεινό μοντέλο διατροφής. Τέλος, οι Διατροφολόγοι ανέφεραν ότι η σύγχρονη επιστήμη υποστηρίζει ότι η απόλαυση του φαγητού ως ένα βαθμό είναι αναγκαία, οπότε διαφοροποιήθηκαν από το περιεχόμενο του κειμένου.

Το κοινό έγγραφο στο οποίο όλες οι ομάδες κατέθεσαν τα συμπεράσματά τους και η τελική συζήτηση στην ολομέλεια οδηγούν στο συμπέρασμα ότι οι στόχοι του σεναρίου επιτεύχθηκαν σε μεγάλο βαθμό. Βασικός παράγοντας επιτυχίας θεωρείται η μεγάλη εξοικείωση των μαθητών με ομαδικές εργασίες και η πολύ καλή συνεργασία μεταξύ τους, γεγονός που επέτρεψε να ολοκληρωθεί η εφαρμογή μέσα στον προβλεπόμενο χρόνο.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Cohen, L., Manion, L. & K.Morisson. 2007. *Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας*.
Αθήνα: Μεταίχμιο.

Foulin, J. & S.Mouchon. 2001. *Εκπαιδευτική Ψυχολογία*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Kalantzis, M. & B. Cope. 2008. *Οι Αρχές της Μάθησης Μέσω Σχεδιασμού*.
<http://neamathisi.com/learning-by-design/lbd-principles> [9/6/2014]

Vygotsky, L. 2008. *Γλώσσα και Σκέψη*. Αθήνα: Γνώση.

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. «Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης». Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32ης συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας, Α.Π.Θ. Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ (Ιδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη)*, 208-222.

http://ins.web.auth.gr/images/MEG_PLIRI/MEG_32_208_222.pdf

Ράπτης, Α. & Α. Ράπτη. 2004. (2006), *Μάθηση και Διδασκαλία στην Εποχή της Πληροφορίας. Συνολική Προσέγγιση. Α' Τόμος*. Αθήνα: Έκδοση Συγγραφέων.